

Projektet Kultsjödalen - resultat från säsongen 2017.

Bild 1. Det nyöppnade utloppet ur Gäddsjön. Under flottningen blockerades utloppet med en blockvall. Istället grävdes en rak kanal intill, där timret flottades. Nu är kanalen pluggad och vattnet rinner i stället där det alltid gjort. Foto: Magnus Lindberg, Länsstyrelsen Västerbotten.

Flodpärlmusslan är enligt Artdatabankens rödlista 2015, klassad i Sverige som en starkt hotad art. Detta innebär att arten har minskat i sitt utbredningsområde och har problem med att kunna reproducera sig. Många bestånd är små och utsatta och fortfarande försvinner arten från nya enskilda lokaler varje år.

Trots omfattande kulturhistorisk påverkan från flottning i området är källflödena till Ångermanälven med Kultsjödalen och Marsådalen i fokus, ett av Sveriges viktigaste kärnområden för den hotade musslan. Men det finns trots det flera vattendrag i området där musslan kämpar för sin existens. Eftersom musslan är beroende av öring som värd för att kunna fortplanta sig, är direkta åtgärder, som t.ex. en restaurering av flottledspåverkade sträckor, för att förbättra livsmiljön för öringen en bra åtgärd för den hotade musslan.

Projektet finansieras av Svenska Naturskyddsföreningens miljöfond (finansieras via försäljning av miljömärkt el) och Naturvårdsverkets Åtgärdsprogram för hotade arter.

Under sommaren 2017 restaurerades delar av övre Gäddbäcken samt Marsån kring Eriksberg, en total sträcka av 1930 m (medelhastighet: 67 m/dag). I samband med restaureringar i Gäddbäcken och Marsån inventerades sträckorna innan åtgärd. Utöver restaureringsåtgärder genomfördes inventeringar av flodpärlmusslan i Marsån och elfisken i Stalon-, Gädd- och Dainabäcken.

I Gäddbäcken restaurerades en sammanlagd vattendragssträcka av 1365 m (75 m/d) från Gäddsjön ner till andra vägtrumman mellan Rotselet och Gardiselet. Upprensade block och sten återfördes, tillsammans med död ved. Där lekgrus fanns i bäcken, gjorde vi nya tillgängliga lekbottnar för öring. Dessutom återskapades bäcken dess naturliga form på avsnitt där den rätats och kanaliserats under flottningen. Nytt för i år var att vi vid två utlopp (Gäddsjön samt ett sel nedströms) pluggade igen den grävda kanaliseringen som användes under flottningen. I stället förde vi in allt vatten till den ursprungliga fåran intill.

Totalt inventerades förekomst av musslan innan åtgärd på 3.3 km strömsträcka. Endast ett 10-tal musslor påträffades på en lokal. Dessa sumpades uppströms under åtgärd och flyttades därefter tillbaka efter restaureringen.

VILHELMINA
KOMMUN

VILHELMINA ÖVRE ALLMÄNNINGSSKOG

Naturskyddsföreningen

STATENS
FASTIGHETSVERK

Ångermanregionen
06-70000000

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bild 2. Utloppet ur Gäddsjön. T.v. förebild där kanaliseringen syns tydligt till vänster. T. h. efterbild där kanaliseringen pluggats igen och allt vatten nu strömmar i den ursprungliga fåran till höger i högra bilden. Foto: Magnus Lindberg, Länsstyrelsen Västerbotten.

I Marsån restaurerades flera kortare strömsträckor, totalt 565 m, kring Eriksberg och ner mot Fatsjön. Upprensade sten och block återfördes. På vissa ställen ersattes bortsprängda block. Avsnörda sidogrenar öppnades upp. Sista strömpartiet innan utloppet ut i Fatsjön sparades till nästa säsong. Ett 15-tal flodpärlmusslor påträffades. Dessa flyttades och sumpades uppströms i samband med restaureringen.

Utöver restaureringsåtgärder utfördes inventering av flodpärlmusslan i Marsån. Inventering i huvudfåran genomfördes från vägbron Stalon - Dikanäs till utloppet av Korsbäcken (ca 9 km). Totalt påträffades 16 musslor på 12 lokaler. Minsta musslan var 60 mm.

Bild 3. Restaurerad sträcka i Marsån under 2017 strax nedströms vägbron Stalon - Dikanäs.

Foto: Henrik Johansen, Länsstyrelsen Västerbotten.

Mats Grönlund, Vilhelmina kommun, bistod med elfisken i Stalon-, Gädd- samt Dainabäcken. Elfiskena i Stalon- och Gäddbäcken är före en restaurering medan det i Dainabäcken är efter restaurering. Elfisket görs för att vi ska kunna utvärdera restaureringen och se effekten av åtgärden på öringsbestånden i bäckarna på lång sikt.

Bild 4. Varsamt och med skicklighet läggs block tillbaka i Marsån. Grävning utförs av Fjällströms AB. Foto: Magnus Lindberg, Länsstyrelsen Västerbotten.

Vi genomförde även utlägg av lekgrus för öring i Dainabäcken (restaurerades 2015). Med hink och pulka lades ca 6 m³ grus ut, vilket skapade 20-25 m² ny lektyta för öring.

Kontakta oss

Magnus Lindberg, Länsstyrelsen Västerbotten
magnus.lindberg@lansstyrelsen.se, 010-225 43 67.

Mer information

www.lansstyrelsen.se/vasterbotten/Sv/miljo-och-klimat/vatten-och-vattenanvandning/restaurering-av-vattendrag

www.naturskyddsforeningen.se/bra-miljoval/miljofond

Restaurering av vattendrag, Länsstyrelsen Västerbotten

VILHELMINA
KOMMUN

VILHELMINA ÖVRE ALLMÄNNINGSSKOG

Naturskyddsföreningen

STATENS
FASTIGHETSVERK

Åkersberg
06-7000007

Länsstyrelsen
Västerbotten